

Gemeente Het Hogeland moet bezuinigen

Hoe krijgen we de financiën weer op orde zonder afbreuk te doen aan een leefbaar, vitaal Het Hogeland? Voor die vraag staat de gemeente. De financiële positie staat flink onder druk. Als we niet ingrijpen, dreigen er de komende jaren miljoenentekorten. Daarbij komt dat de bodem van de spaarpot - waaruit onverwachte tegenvallers worden betaald - in zicht komt.

Er zal dus fors moeten worden ingegrepen. Tegelijkertijd wil Het Hogeland een aantrekkelijke gemeente blijven waar het goed wonen, werken en leven is. Het zware weer is vooral een gevolg van oplopende kosten voor Jeugdzorg en de Wmo. Ook vallen de belastingopbrengsten en de inkomsten van het Rijk tegen. En er zijn meer tegenvallers. Om weer balans te vinden, kijken we vooral naar de gemeente zelf. Kunnen we taken anders en goedkoper uitvoeren? Moeten we taken afstoten? Maar ook: moeten de belastingen omhoog?

Het college van burgemeester en wethouders heeft drie scenario's uitgewerkt die tot de nodige bezuinigingen leiden. Daarbij wordt ook gekeken naar verbetering van de reservepositie; die spaarpot voor tegenvallers. Tegelijkertijd wil het college zoveel mogelijk blijven investeren in een gezonde toekomst. Hoe, dat leest u hier.

Gemeente Het Hogeland moet bezuinigen omdat:

1. de kosten van Jeugdzorg en Wmo blijven oplopen; de uitkering van het Rijk is onvoldoende om de kosten te dekken;
2. de belastinginkomsten uit de Eemshaven tegenvallen;
3. er ook andere tegenvallers zijn, zoals de bijstandskosten; de bodem van de spaarpot in zicht is.
4. Er nog andere grote onzekerheden zijn: de bijdrage van het Rijk dreigt nog verder te worden gekort; hoe pakt de coronacrisis financieel uit?

Wat willen we in elk geval blijven doen?

- Blijven investeren in onze dorpen en de centrumplannen voor Bedum, Uithuizen, Uithuizermeeden en Winsum
- Blijven investeren in ons economisch trekpaard: de Eemshaven
- Blijven investeren in een veilig, bevingsbestendig Het Hogeland
- Blijven investeren in een gemeente waar iedereen gelijke kansen heeft en kwetsbare inwoners worden geholpen

Waarop kunnen we bezuinigen?

- Onze taken: Kan het anders en goedkoper? Moeten we alle taken wel blijven doen?
- Onze huisvesting: Kunnen er gebouwen worden afgestoten?
- Voorzieningen: Is kwaliteit niet belangrijker dan voorzieningen 'om de hoek'?
- Huidige uitgaven: Kan er worden bespaard?
- Wensen die er liggen: Schrappen we die of stellen we ze uit?

De bodem van de spaarpot

Om tegenvallers te kunnen opvangen, moet de gemeente een spaarpot hebben. Voor een gezonde gemeente moeten die reserves, met de huidige risico's, minimaal 6,5 miljoen euro zijn. Die ondergrens komt in zicht. Dat komt onder meer door de kosten die zijn gemaakt voor de opbouw van de organisatie en oplopende kosten voor sociale regelingen. Er zijn veel onzekerheden. Een verdere korting van de algemene uitkering van het rijk en de effecten van de coronacrisis, bijvoorbeeld. Om daar op in te kunnen spelen moeten de reserves op niveau zijn.

Wat als er niet wordt ingegrepen?

Als er geen maatregelen worden genomen lopen we de komende jaren tegen tekorten aan: jaarlijks zo'n vijf miljoen euro. De spaarpot om tegenvallers op te vangen, raakt dan ook verder leeg. De provincie moet de begroting van de gemeente goedkeuren. Met zulke tekorten gebeurt dat niet. Dat kan betekenen dat Het Hogeland 'onder toezicht wordt gesteld': de provincie gaat dan voornamelijk bepalen wat wel en wat niet kan. Het Hogeland kan en mag dan geen eigen keuzes meer maken.

Welke drie mogelijkheden legt het college voor aan de raad?

Scenario 1 | Minimaal

- Besparingen op jeugdzorg, Wmo en verschillende sociale regelingen
- Maatregelen in de gemeentelijke organisatie
- Slimmer inkoopbeleid gemeente
- Uitstel of schrappen van investeringen
- Verlagen dorpen- en ondernemersfonds (van 9 ton naar 4,5 ton)
- Verhoging onroerende zaak belasting (5%)

De gemeente kan geen tegenvallers meer opvangen

Scenario 2 / Voorkeur

- Besparingen op jeugdzorg, Wmo en verschillende sociale regelingen
- Maatregelen in de gemeentelijke organisatie
- Slimmer inkoopbeleid gemeente
- Uitstel of schrappen van investeringen
- Verlagen dorpen- en ondernemersfonds (van 9 ton naar 4,5 ton)

+

- Verdere verhoging onroerende zaak belasting (van 5 naar 7,5%)

De gemeente kan tegenvallers opvangen maar er zijn risico's

Scenario 3 / Verstrekking

- Besparingen op jeugdzorg, Wmo en verschillende sociale regelingen
- Maatregelen in de gemeentelijke organisatie
- Slimmer inkoopbeleid gemeente
- Uitstel of schrappen van investeringen
- Verhoging onroerende zaak belasting (van 5 naar 7,5%)

+

- Volledig schrappen ondernemers- en dorpenfonds

- Extra besparingen op WMO

De gemeente kan tegenvallers opvangen en bouwt een financiële reserve op.

De gemeenteraad besluit

De gemeenteraad behandelt de voorstellen van het college op 2 september 2020. Op basis van het besluit van de raad gaat het college aan de slag met de begroting voor volgend jaar. Deze staat op de agenda van de raad in november. Meer weten over de financiële positie en de maatregelen? Kijk dan op: www.hethogeland.nl/nieuws.